

Vergaderjaar 1986–1987

20041

Regelen met betrekking tot de oprichting van de naamloze vennootschap NV SDU v/h Staatsdrukkerij/Uitgeverij (Wet NV SDU)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. Inleiding

In zijn vergadering van 25 april 1986 heeft de ministerraad ingestemd met het voornemen van mijn ambtsvoorganger om, als eerste stap op weg naar privatisering, per 1 januari 1988 het Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf (SDU) te verzelfstandigen, door middel van het omzetten in een privaatrechtelijke rechtspersoon. Bij mijn brief van 3 september 1986 (Tweede Kamer, 1985–1986, 17 938, nr. 23) heb ik de Tweede Kamer over dit voornemen geïnformeerd.

De voorgestelde privatisering van de SDU acht ik om twee redenen wenselijk. Ten eerste wordt hiermee uitvoering gegeven aan het privatiseringsbeleid van het kabinet. Aan dat beleid liggen onder meer ten grondslag de wenselijkheid van een verlichting van de bestuurlijke belasting door middel van een verkleining van het overheidsapparaat en van een versterking van de marktsector door middel van het openstellen van de overheidsmarkt voor, in casu, particuliere drukkers en uitgevers. *Ten tweede vormt deze verzelfstandiging een logische stap in de positief te waarderen ontwikkeling bij de SDU en bij de centrale overheid naar een meer marktconforme opstelling ten aanzien van drukken en uitgeven.* Bij de SDU blijkt deze ontwikkeling uit het reeds zoveel mogelijk werken volgens bedrijfseconomische principes en een marktconforme prijsstelling, bij de overheid uit het in toenemende mate vragen van verschillende offertes voor druk- en uitgeefopdrachten en het rechtstreeks plaatsen van opdrachten bij particuliere bedrijven. Het feit dat de SDU nu nog een Staatsbedrijf is, remt die ontwikkeling af.

Verzelfstandiging betekent voor de SDU dat zij enerzijds niet langer verplicht is de overheidsdruk- en uitgeefopdrachten te aanvaarden en anderzijds de mogelijkheid krijgt om ook op andere markten te opereren. Dat zal onder meer leiden tot een over de hele linie marktconform opereren en tot een optimaal benutten van de sterke kanten van het bedrijf. Verzelfstandiging betekent voor de overheid dat zij de vrijheid krijgt om haar druk- en uitgeefwerk bij een particuliere drukkerij/uitgeverij naar keuze, bij voorbeeld de NV SDU, onder te brengen.

Een van de consequenties van de omzetting van een Staatsbedrijf in een particulier bedrijf is, dat de publiekrechtelijke zeggenschap van de verantwoordelijke bewindslieden over het bedrijf komt te vervallen. Voor zover de Staat na de privatisering klant/opdrachtgever van het dan particuliere bedrijf zal zijn, worden de contractuele relaties tussen beide beheerst door de gewone regels van het privaatrecht. De relatie Staat-NV SDU zal derhalve niet anders zijn dan die tussen de Staat en de zeer vele andere particuliere bedrijven die aan de Staat goederen en/of diensten leveren.

Een en ander betekent, dat de zekerheden die de Staat jegens een contractspartij wil verkrijgen, contractueel bedongen zullen moeten worden. Langs deze weg zal een even adequate beïnvloeding van het betrokken bedrijf mogelijk zijn als bij een Staatsbedrijf gerealiseerd kan worden.

De ministeriële verantwoordelijkheid verandert niet van karakter nu zij in casu door middel van een ander instrument wordt geëffectueerd. Er treedt wel op een andere manier een wijziging op in de ministeriële verantwoordelijkheid: op dit moment is de Minister van Binnenlandse Zaken verantwoordelijk voor het door het Staatsbedrijf SDU drukken en uitgeven van de overheidspublicaties waartoe (onder meer) de verschillende ministers opdracht hebben gegeven. Na de verzelfstandiging is elke minister afzonderlijk verantwoordelijk voor de productie en de verspreiding van die publicaties waartoe hij opdracht heeft gegeven.

Bijzondere aandacht is nodig voor het waarborgen van een ononderbroken drukwerkvoorziening ten aanzien van de officiële publicaties (de kamerstukken, de Staatscourant, het Staatsblad en het Tractatenblad) en van de geheimhouding van de inhoud van voor de Staat te vervaardigen drukwerk. Die garanties zijn thans langs de weg van de hiervoor bedoelde publiekrechtelijke zeggenschap, respectievelijk door middel van de voor iedere ambtenaar geldende geheimhoudingsplicht geregeld. Na de privatisering zal hierin contractueel moeten worden voorzien. Bij brief van 7 april 1987 (Tweede Kamer, 1986-1987, 17 938, nr. 31) deelde ik aan de Tweede Kamer mede hoe ik mij voorstel het drukken en uitgeven van de officiële publicaties door de NV SDU contractueel te regelen. In de in die brief genoemde raamovereenkomst tussen de Staat en de NV SDU zullen bepalingen worden opgenomen, zowel ten aanzien van een ononderbroken drukwerkvoorziening als ten aanzien van de geheimhouding. Voor het overige drukwerk – dat niet door de raamovereenkomst wordt bestreken – kan telkens in iedere afzonderlijke overeenkomst een geheimhoudingsbepaling worden opgenomen. Daarbij zal de aard van het te vervaardigen drukwerk (bij voorbeeld examenopgaven en drukwerk waarin gegevens over individuele burgers zijn opgenomen die uit oogpunt van bescherming van de persoonlijke levenssfeer niet buiten de overheid dienen te geraken) een belangrijke rol spelen.

De bijzondere taken in verband met de ononderbroken drukwerkvoorziening ten aanzien van de officiële publicaties hebben evenmin een zodanig effect op de SDU, dat verwacht zou moeten worden, dat de SDU niet succesvol op de private markt zou kunnen opereren. De SDU is een gezond bedrijf en kan een vergelijking met andere bedrijven in de grafische sector doorstaan.

Weliswaar zijn enkele functies (vooral de commerciële en de acquisitiefunctie) zwak ontwikkeld, maar dit is vooral een gevolg van de uitzonderlijke, relatief beschermde, marktsituatie waarin het bedrijf altijd heeft gefunctioneerd. Vooruitlopend op de verzelfstandiging, wordt reeds aan de ontwikkeling van deze functies gewerkt, zodat het bedrijf na de verzelfstandiging een marktconforme inrichting zal kennen.

Met het onderhavige voorstel van wet wordt beoogd de eerste stap naar volledige privatisering van de SDU mogelijk te maken: de omzetting van het Staatsbedrijf in een structuurvennootschap met de Staat als enige aandeelhouder, waarvoor op grond van artikel 40 van de Comptabi-

liteitswet 1976 (Stb. 671) een wettelijke machtiging is vereist. De tweede stap zal zijn het afstoten van de overheidsaandelen. De ministerraad heeft besloten dat daartoe binnen vijf jaar na de verzelfstandiging de aandelen op de kapitaalmarkt zullen worden aangeboden. De wijze waarop dit zal plaatsvinden zal te zijner tijd worden vastgesteld door de Minister van Binnenlandse Zaken, op grond van artikel 44 van de Comptabiliteitswet 1976 en artikel 11 van het Besluit privaatrechtelijke rechtshandelingen (Stb. 1977, 427) met toestemming van de Minister van Financiën, en voorts in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken en na overleg met de Raad van Bestuur van de NV SDU. Uitgangspunt daarbij zal zijn, dat uit de afstoting geen nadelen voor de Staat of voor de NV SDU zullen mogen voortvloeien.

Naast een machtiging om de naamloze vennootschap NV SDU v/h Staatsdrukkerij/Uitgeverij (NV SDU) op te richten, geeft het wetsvoorstel regelingen voor de vermogensrechtelijke en personele gevolgen van de verzelfstandiging.

Bij deze toelichting zijn als bijlage gevoegd de concept-statuten van de NV SDU, met een korte toelichting daarop.

2. De financiële positie van de SDU

De SDU is een tak van rijksdienst, die bij Wet van 21 december 1928 (Stb. 474) is aangewezen voor een afzonderlijk beheer. De SDU valt onder de bepalingen van de Bedrijvenwet 1928 (Stb. 249). Bij Koninklijk besluit van 13 augustus 1947, nr. 26 (Stcrt. 1947, 167) is het Reglement voor het Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf vastgesteld, waarin nadere regels worden gesteld omtrent het functioneren van de SDU.

Het bedrijf bezit geen rechtspersoonlijkheid; het kapitaal wordt uitsluitend van het Rijk verkregen. Een en ander is in overeenstemming met de gedachte die aan de Bedrijvenwet ten grondslag ligt, namelijk dat aan de eenheid van de rijksdienst geen afbreuk mag worden gedaan. Tegenover kapitaalverstrekkingen door het Rijk staan aflossingen door het bedrijf wegens afschrijvingen op duurzame produktiemiddelen en intering op voorraden. Daarnaast vergoedt het bedrijf rente en keert het een voordelig saldo van lasten en baten der exploitatie uit. Enerzijds blijven dus geen reserves achter, maar anderzijds zou een nadelig saldo tot een uitkering van het Rijk aanleiding geven. Een dergelijke situatie heeft zich in elk geval in de periode na 1945 niet voorgedaan. Sedert 1956 draagt de SDU vennootschapsbelasting af. Binnen de tot dusverre bestaande omstandigheden, waarbij de bezettingsgraad van de voor de leveringsverplichtingen nodige produktiecapaciteit min of meer verzekerd was door de gehoudenheid van de ministers, op grond van het reglement, al hun publikaties en drukwerk door het Staatsbedrijf te laten verzorgen, heeft deze relatie geen bezwaren van belangrijke omvang opgeleverd.

Het in vaste activa en voorraden belichaamde vermogen beliep in 1946 ruim 2 mln. gulden. In 1985 was dit ruim 100 mln. gulden, een ondanks de geldontwaarding aanmerkelijke expansie, die ook uit het aantal personeelsleden spreekt: 1946: 455, 1985: ruim 1100.

Er is – de jaarverslagen getuigen daarvan – steeds naar gestreefd de SDU zoveel mogelijk analoog aan een bedrijf in de marktsector te doen functioneren. Niettemin was de taak toch in het bijzonder gericht op het gereed staan voor het ononderbroken en eigentijds continueren van de voorzieningen waaraan de rijksoverheid behoefte heeft.

Na verzelfstandiging zal de onderneming actief moeten strijden voor haar continuïteit door in concurrentie met andere aanbieders te anticiperen op en te voldoen aan de behoeften van de marktsector.

Was bij het Staatsbedrijf de relatie rente en winst versus kapitaal van belang als toetsing van het gevoerde beheer, bij de toekomstige overheidsdeelneming valt niet alleen de Staat als financieringsbron weg, maar is het voortbestaan van de NV SDU afhankelijk van de rentabiliteit van het

risicodragend vermogen. Weliswaar mag worden verondersteld dat produktspecialisatie als officiële publikaties (parlementaire stukken en regeringspublicaties), geheim en waardedrukwerk en telefoongidsen op zichzelf tot de levensvatbaarheid zullen bijdragen, niet van minder gewicht is de vermogenspositie bij de start van de onderneming. De openingsbalans dient zorgvuldig te worden opgesteld en zo goed mogelijk de marktconforme waarde weer te geven van hetgeen de Staat tegen verwerving van risicodragende vermogenstitels inbrengt. Het opstellen van de openingsbalans zal in overeenstemming met de Minister van Financiën geschieden. Tevens zal een kritische bezinning op het niveau en het bedrijfsinherente karakter van de kosten en de daarvan af te leiden verkoopprijzen moeten plaatsvinden. Dit alles in het besef dat continuïteit van de onderneming nodig is om kapitaalverlies te vermijden en werkgelegenheid te behouden.

Het vermogen, waarvan de hoogte met inachtneming van deze beginselen wordt vastgesteld, is belichaamd in de duurzame produktiemiddelen en het werkkapitaal (vlottende activa minus vlottende passiva) die de inbreng zullen vormen. Het vermogen is opgebouwd uit eigen vermogen (aandelenkapitaal en reserves), vreemd vermogen (lening van de Staat) en voorzieningen. De samenstelling zal zodanig zijn, dat het eigen vermogen qua hoogte overeenkomt met vreemd vermogen en voorzieningen te zamen. Van het eigen vermogen zullen de reserves 60% uitmaken. Welke omvang de lening van de Staat zal aannemen, is afhankelijk van de hoogte van de voorziening, zoals die in overeenstemming met de Minister van Financiën wordt vastgesteld naar aanleiding van de uitkomsten van het overleg over de overgangsmatregelen ingevolge artikel 5, vierde lid.

Hoewel de ontwikkeling van de bedrijfsresultaten uiteraard met onzekerheden is omgeven zullen, over een meerjarige periode gerekend, de ontvangsten die de Staat toevallen in de vorm van dividend, rente, aflossingen en vennootschapsbelasting in totaal ongeveer opwegen tegen de budgettaire middelen die aan het Staatsbedrijf zouden worden ontleend bij het uitblijven van verzelfstandiging en het daadwerkelijk naleven van de afnameplicht. Bij het afstoten van de aandelen ontvangt de Staat de opbrengst van dit bezit, waarvan de waarde te zijner tijd zal worden vastgesteld.

3. Personele gevolgen

De voorgenomen verzelfstandiging van het Staatsbedrijf heeft belangrijke consequenties voor de status van het zittende personeel. Dit heeft vooral te maken met het feit dat het ambtelijk personeel van de SDU door de verzelfstandiging het ambtenaarschap verliest: personen in dienst van door de Staat opgerichte naamloze vennootschappen zijn immers geen ambtenaar in de zin van de Ambtenarenwet 1929. Dit betekent dat in beginsel de werknemers van het Staatsbedrijf na de verzelfstandiging werkzaam zullen zijn bij de NV SDU op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.

Het opheffen van het Staatsbedrijf brengt de noodzaak met zich, dat het bestaande dienstverband met het zittende personeel wordt beëindigd. Het personeelslid dat op de dag voor de verzelfstandiging in dienst is van het Staatsbedrijf, gaat van rechtswege over in dienst bij de NV SDU, tenzij dit personeelslid hiertegen bezwaren heeft.

Het uitgangspunt bij de verzelfstandiging van het Staatsbedrijf is dat een marktconforme drukkerij/uitgeverij wordt opgericht. Dit betekent dat het de NV SDU mogelijk moet zijn een marktconform arbeidsvoorwaardenbeleid te gaan voeren. Het beginsel van marktconformiteit dient naar het oordeel van de regering in casu aldus te worden uitgewerkt, dat er een arbeidsvoorwaardenregime gaat gelden waarbij het arbeidsvoorwaardenpakket zoveel mogelijk overeenkomt met dat van vergelijkbare bedrijven in de particuliere sector.

Daarnaast geldt als uitgangspunt, dat de voorwaarden van de arbeidsovereenkomst (de pensioenvoorzieningen hieronder begrepen) in hun geheel niet ongunstiger mogen zijn dan die welke voor het personeelslid golden uit hoofde van zijn dienstbetrekking bij het Staatsbedrijf. Op onderdelen zullen verschillen kunnen optreden. In dit verband kan bij voorbeeld worden gedacht aan een ander stelsel van salarisschalen en kleine verschillen in secundaire arbeidsvoorwaarden. Om te bewerkstelligen dat de voorwaarden van de arbeidsovereenkomst in hun geheel niet ongunstiger zijn, zullen waar nodig voorzieningen worden getroffen. Deze moeten op sommige punten kunnen leiden tot afwijkingen van het overigens in de bedrijfstak geldende arbeidsvoorwaardenregime. Daarbij valt onder meer te denken aan de oprichting van een eigen bedrijfspensioenfonds door de NV SDU.

Om aan deze uitgangspunten recht te kunnen doen, zal tijdig aan ieder personeelslid een arbeidsovereenkomst moeten worden voorgelegd, op basis waarvan het personeelslid gegrond kan beslissen of het al of niet bezwaar zal maken tegen de overgang in dienst bij de NV SDU.

Andere belangrijke consequenties zijn dat de Wet op de ondernemingsraden na de overgang zal gelden en dat, aangezien de vennootschap een structuurvennootschap zal zijn, de medezeggenschapsgedachte gestalte zal krijgen in de statuten.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Het eerste lid bevat de machtiging die op grond van artikel 40 van de Comptabiliteitswet 1976 is vereist om namens de Staat te kunnen overgaan tot oprichting van een vennootschap. De doelomschrijving in dit lid draagt een globaal karakter. Zij is nader uitgewerkt in de concept-statuten.

Het tweede lid maakt het mogelijk dat het structuurregime vanaf het moment van oprichting op de NV SDU van toepassing zal zijn. Een van de voorwaarden waarop een naamloze vennootschap een structuurvennootschap kan worden, is dat de vennootschap een ondernemingsraad heeft ingesteld. Daarom wordt, in afwijking van het vennootschapsrecht, voorgesteld de NV SDU althans op het tijdstip van oprichting vrij te stellen van deze voorwaarde.

Vanzelfsprekend dient er wel op zo kort mogelijke termijn een ondernemingsraad te komen. De regering denkt hierbij aan een termijn van maximaal twee maanden. Het ligt voor de hand dat in de tussentijd het overleg met de directie wordt gevoerd met de oude Bijzondere Commissie van de SDU.

In de periode dat de ondernemingsraad ontbreekt, wordt in de benoeming van de commissarissen voorzien als ging het om een niet-structuurvennootschap.

Het derde lid bevat de op grond van artikel 40 van de Comptabiliteitswet 1976 voor deelneming in privaatrechtelijke rechtspersonen vereiste machtiging. De hoogte van het bij de oprichting van de NV SDU te plaatsen aandelenkapitaal wordt ingevolge dit lid door de Minister van Binnenlandse Zaken vastgesteld, hetgeen, mede gelet op het bepaalde in artikel 4, betekent dat hij bepaalt welk deel van het vermogen dat op de NV SDU overgaat, wordt beschouwd als storting op aandelen en welk deel als lening(en). De Minister van Binnenlandse Zaken zal dit in overeenstemming met de Minister van Financiën doen.

Artikel 3

Het eerste lid bepaalt dat de vermogensbestanddelen (de rechten en verplichtingen die aan het staatsbedrijf worden toegerekend) onder algemene titel overgaan op de NV SDU, dat wil zeggen zonder dat

hiervoor nadere rechtshandelingen als akten of betekeningen worden gevorderd. Door deze wettelijke regeling wordt vermeden dat de vermogensbestanddelen op de door het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven wijze door de Staat aan de NV SDU zouden moeten worden geleverd. Het artikel voorziet tevens in de overgang van rechtswege van schulden van de Staat aan derden op de NV SDU.

In het algemene deel van de toelichting is onder punt 2 een uiteenzetting gegeven over de financiële positie van het huidige Staatsbedrijf. Op grond van de Bedrijvenwet 1928 heeft het Staatsbedrijf geen reserves en/of voorzieningen kunnen treffen. Wil men de NV SDU een marktconforme startpositie geven, dan moeten ter gelegenheid van de overgang van de vermogensbestanddelen wel voorzieningen kunnen worden getroffen. Het eerste lid schept hiertoe de mogelijkheid. Het begrip voorzieningen wordt nader bepaald door verwijzing naar een wetsbepaling uit het jaarrekeningenrecht, waaraan de NV SDU zal zijn onderworpen.

Na de overgangsdatum zouden voor de NV SDU lasten kunnen opkomen welke voortvloeien uit de bedrijfsvoering van het Staatsbedrijf en waarvoor bij de oprichting van de NV SDU geen of onvoldoende voorzieningen blijken te zijn getroffen. Dit zou het geval kunnen zijn bij verplichtingen met het karakter van garanties en aansprakelijkheid wegens geleverde producten. Zo dit zich na de oprichting voordoet, dan zou de NV SDU zich tot de Staat (de Minister van Binnenlandse Zaken) kunnen wenden met het verzoek haar een tegemoetkoming te verstrekken inzake die uit de bedrijfsvoering van het Staatsbedrijf voortvloeiende lasten.

Door de oprichter (de Minister van Binnenlandse Zaken namens de Staat) moet ingevolge de vennootschapswetgeving (artikel 94a van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek) van de inbreng een beschrijving worden opgemaakt per een tijdstip, gelegen binnen vijf maanden voor oprichting, met vermelding van waarde en toegepaste waarderingsmethoden. Deze methoden moeten voldoen aan normen welke in het maatschappelijk verkeer aanvaardbaar zijn. Deze beschrijving zal aan de oprichtingsakte van de NV SDU worden gehecht. Over de beschrijving moet een register-accountant een verklaring afleggen, inhoudende dat de waarde van de inbreng ten minste de stortingsplicht belooft.

Aangezien nu nog niet te overzien valt of het gewenst is dat alle vermogensbestanddelen van de Staat die aan het Staatsbedrijf worden toegerekend op de NV SDU overgaan, bepaalt *het tweede lid* dat de Minister van Binnenlandse Zaken bepaalde vermogensbestanddelen van de overgang kan uitzonderen.

Artikel 4

Is eenmaal bepaald welke vermogensbestanddelen op de NV SDU zullen overgaan en is de waarde daarvan vastgesteld, dan dient te worden aangegeven hoe het financieel vermogen van de NV SDU daarmee bij haar oprichting wordt samengesteld, dat wil zeggen welk deel van het vermogen zal gelden als storting op aandelen en welk deel als geldlening. Storting op aandelen moet ten minste het nominale bedrag van de aandelen belopen, doch kan ook hoger worden gesteld, waardoor een agiostorting ontstaat. De spreiding over nominale storting, agiostorting en/of geldlening staat volgens artikel 4 ter discretie van de Minister van Binnenlandse Zaken.

Over de modaliteiten van mogelijk ten gevolge van de kapitalisatie van de NV SDU ontstane geldleningen valt thans nog geen uitspraak te doen.

De wijze van inbreng van de Staat in de NV SDU zal worden bepaald in overeenstemming met de Minister van Financiën.

Artikel 5

Dit artikel legt de in het algemene deel van deze toelichting vermelde uitgangspunten met betrekking tot de personele consequenties van de overgang vast.

In *het eerste lid* wordt, in overeenstemming met het systeem van artikel 3, bepaald, dat in beginsel het personeel dat op de dag voor de oprichting van de NV SDU in dienst is bij het Staatsbedrijf, van rechtswege overgaat in dienst bij de NV SDU. Het zesde lid voorziet in een bezwarenprocedure voor een personeelslid dat bezwaren heeft tegen de overgang van rechtswege, bedoeld in het eerste lid. Door het tijdig schriftelijk mededelen van de bezwaren door het personeelslid aan de Minister van Binnenlandse Zaken wordt het in het eerste lid neergelegde beginsel doorbroken.

Het tweede lid regelt de duur van de arbeidsovereenkomst. Gekozen is voor een eenvoudig stelsel, waarin in alle gevallen een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd tot stand komt, tenzij het personeelslid was aangesteld in tijdelijke dienst voor bepaalde tijd of werkzaam was op een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd. In die gevallen komt een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd tot stand, die geldt voor de niet verstreken tijd van de tijdelijke aanstelling of de arbeidsovereenkomst.

Het derde en het vierde lid hebben betrekking op de inhoud van de functie en het geheel van de arbeidsvoorwaarden. Deze bepalingen leggen rechtstreeks verplichtingen op aan de NV SDU. Zoals hiervoor reeds uiteen is gezet, geldt als randvoorwaarde dat ten aanzien van deze beide vitale aspecten van de arbeidsverhouding geen substantiële wijzigingen ten nadele van het personeelslid optreden.

Het slot van het vierde lid bepaalt dat de Minister van Binnenlandse Zaken nadere regels ter zake stelt.

Het vijfde lid voorziet, in overeenstemming met het systeem van het eerste lid, in een eervol ontslag van rechtswege uit de rijksdienst. Hierdoor hoeven geen individuele ontslagbesluiten te worden voorbereid.

Het reeds gememoreerde *zesde lid* legt vast, dat een personeelslid bij de Minister van Binnenlandse Zaken bezwaar kan maken tegen de overgang van rechtswege. Daarvoor geldt een termijn van een maand nadat het onderhavige voorstel van wet in werking is getreden. De bezwaren zullen betrekking kunnen hebben op de overgang als zodanig, de nieuwe functie of het geheel van de arbeidsvoorwaarden.

Wanneer een personeelslid van deze mogelijkheid gebruik maakt, komt – in afwijking van het bepaalde in het eerste lid – op de overgangsdatum geen arbeidsovereenkomst tot stand en blijft het dienstverband met de Staat voorshands in stand. Wanneer echter een personeelslid de bezwaren voor de overgangsdatum intrekt, herleeft de hoofdregel van het eerste lid.

Voorts bepaalt het zesde lid dat de Minister van Binnenlandse Zaken nadere regels stelt met betrekking tot het onderzoek van de bezwaren. Het gaat daarbij om een regeling van de procedure.

Het slot van het zesde lid regelt dat de Minister van Binnenlandse Zaken op de bezwaren beslist.

Het zevende en achtste lid leggen vast wat er gebeurt ten aanzien van een personeelslid op wiens bezwaren de minister voor de overgangsdatum beslist.

Het negende, tiende en het elfde lid leggen vast wat er gebeurt ten aanzien van een personeelslid dat de bezwaren na de overgangsdatum intrekt, dan wel op wiens bezwaren de minister na de overgangsdatum beslist.

Indien de minister, tenzij voor hetzij na de overgangsdatum, de bezwaren ongegrond verklaart en het personeelslid kenbaar maakt desondanks niet te willen overgaan bij de NV SDU, blijft het dienstverband met de Staat in stand. Alsdan gelden de normale regels van het ambtenarenrecht. Dit kan, gelet op het bepaalde in het derde en vierde lid, onder omstandigheden leiden tot een reorganisatie-ontslag zonder recht op wachtgeld ingevolge artikel 96 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement.

Artikel 8

De SDU is op grond van artikel 2, derde lid, ten tweede, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Stb. 469) belastingplichtig. Dat zal op

grond van artikel 2, zevende lid, juncto artikel 2, derde lid, ten tweede, van dezelfde wet ook het geval zijn voor de NV SDU. Nadere regels inzake de belastingplicht voor de vennootschapsbelasting zijn derhalve niet noodzakelijk.

Artikel 8 strekt ertoe, de overdracht van de onderneming van het Staatsbedrijf aan de NV SDU fiscaal geruisloos – dus zonder belastingheffing over de winst behaald met of bij de overdracht en zonder WIR-afrekening – te doen verlopen. De overdracht van de onderneming van het Staatsbedrijf aan de NV SDU vertoont overeenkomsten met de overdracht van een onderneming als bedoeld in artikel 14, tweede lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Deze bepaling ziet onder meer op het geruisloos doorschuiven in het geval een onderneming, anders dan bij fusie, door de ene belastingplichtige aan een andere belastingplichtige wordt overgedragen tegen uitreiking van aandelen. Voor de toepassing van deze bepaling is echter onder meer vereist dat de overdracht uitsluitend geschiedt tegen aandelen. Het als lening schuldig blijven van een deel van de overnamesom is daarbij normaal gesproken niet toegestaan. Gezien het bepaalde in artikel 4 van het onderhavige voorstel van wet, bestaat om die reden de mogelijkheid dat artikel 14, tweede lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 geen toepassing zou vinden. Het thans voorgestelde *eerste lid* strekt ertoe deze situatie te voorkomen; voorts strekt de bepaling ertoe aan het geruisloos overgaan een imperatief karakter toe te kennen. Bij de toepassing van het genoemde artikel 14, tweede lid, worden in het algemeen de zogenaamde standaardvoorwaarden (Stcrt. 1983, 87) gehanteerd. Deze zullen door de Minister van Financiën als leidraad worden genomen bij de door hem te stellen regels ter zake van de voortzetting door de NV SDU van de onderneming van het Staatsbedrijf.

De geruisloze overgang zal onder meer inhouden dat eindafrekening ingevolge artikel 16 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, dat krachtens artikel 8, eerste lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 ook voor de vennootschapsbelasting geldt, achterwege blijft en dat de activa en passiva van het Staatsbedrijf, voor zover deze overgaan op de NV SDU, voor de huidige fiscale boekwaarde in de fiscale balans van de NV SDU zullen worden opgenomen.

Ook wat betreft de aanspraken en verplichtingen met betrekking tot WIR-premie ter zake van bedrijfsmiddelen die van het Staatsbedrijf afkomstig zijn, zal de NV SDU in de plaats treden van het Staatsbedrijf. Ter zake van de verkrijging door de NV SDU van de bedrijfsmiddelen van het Staatsbedrijf zal, op grond van het bepaalde in het voorgestelde *tweede lid*, afrekening van WIR-premie achterwege blijven en zal ook geen recht op WIR-premie ontstaan.

De bedrijfsmiddelen die op grond van artikel 3, tweede lid, van het voorstel van wet niet overgaan op de NV SDU, vallen uiteraard niet onder de geruisloze overgang. Voor deze bedrijfsmiddelen geldt dat fiscale afrekening zal dienen plaats te vinden over de eventueel in deze bedrijfsmiddelen begrepen stille reserves.

Artikel 9

Artikel 9 bepaalt dat bij de overgang van de bedrijfsmiddelen van het Staatsbedrijf naar de NV SDU wordt afgezien van de heffing van overdrachtsbelasting. De oprichting van de NV SDU vertoont een grote gelijkenis met de situatie waarin de vrijstelling van artikel 15, eerste lid, onderdeel e, van de Wet op de belastingen van rechtsverkeer van toepassing is. Voor de toepasselijkheid van deze vrijstelling moet echter sprake zijn van een op overeenkomst tot inbreng gebaseerde levering. Nu in het voorgestelde artikel 3 is bepaald dat de vermogenbestanddelen onder algemene titel overgaan, is van een dergelijke levering geen sprake. Het onderhavige artikel strekt ertoe de overgang toch vrij te stellen van overdrachtsbelasting.

Artikel 10

Artikel 10 betreft de intrekking van de beide regelingen die voorzien in de bijzondere positie van de SDU als Staatsbedrijf. Volledigheidshalve wordt erop gewezen, dat de oorspronkelijke naam «Staatsbedrijf der Algemene Landsdrukkerij» per 1 september 1947 is gewijzigd in «Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf».

Artikel 11

De verzelfstandiging van de SDU zal, als gezegd, haar beslag dienen te krijgen per 1 januari 1988. In artikel 5, zesde lid, is voorzien in een termijn van een maand voor het meedelen van bezwaren door een personeelslid tegen de overgang in dienst bij de NV SDU. De personeelsleden die binnen die termijn geen bezwaren kenbaar hebben gemaakt, gaan ingevolge artikel 5, eerste lid, op de overgangsdatum over in dienst bij de NV SDU. Uit het voorgaande volgt, dat het onderhavige voorstel van wet uiterlijk op 1 december 1987 in werking zal dienen te treden. De in artikel 11 neergelegde inwerkingtredingsbepaling is zodanig geformuleerd, dat de wet uiterlijk op 30 november 1987 in het Staatsblad moet worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,
D. Y. W. de Graaff-Nauta